

Uniós ismeretek – pályázati technikák civil szervezetek részére

Bevezetés a projektmenedzsment műhelytitkaiba

A fenti címmel a Magyar Népfőiskolai Társaság – a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával – ez év első félévében tíz hétvégét felölelő bentlakásos képzést szervezett Balatonszepezden.

A képzés célját bizonyára nem kell különösebben ecsetelni, hiszen akik a civil szférában non-profit szolgáltató tevékenységet végeznek, nagyon jól tudják, hogy az uniós pályázati technikák elsajátítása létkérdés számukra.

A résztvevők köre (a képzés célcsoportja) a Magyar Népfőiskolai Társaság és más, felnőttképzési tevékenységet folytató civil szervezetek – angol nyelvi kommunikációs alapismeretekkel rendelkező – nem főhivatású munkatársaira terjedt ki. A tervezett létszám 26 fő volt, az ország valamennyi régiójának képviselőitében.

A tematika kézenfekvően adódott a képzés céljából – azaz a résztvevők természetes igényéből, hogy megismerjék az Európai Unió projekt-támogatási szempontjait, pályázati rendszerét és a támogatások elnyerésének technikáit. A tanfolyam ennek megfelelően elméleti, ismeretközlő előadásokból és gyakorlati foglalkozásokból, műhelymunkákból épült fel. Legeredményesebbnek azonban ezúttal is azok a képzési formák bizonyultak, amelyek ötvözni tudják a két megközelítésmódot.

Tekintve, hogy e sorok írója nem élte végig a kurzust, mindössze két hétvégét töltött Szepezden a képzés dereka táján, nem lehet krónikása a munka egészének, csupán azokról a foglalkozásokról próbálhat képet adni, amelyek(b)en részt vett, és amelyek a legmélyebb emléknymokat hagyták benne.

Általánosságok helyett konkrétumok

Elsőként említendő az április közepén kiosztott – az addigi tanulmányok eredményességét, készséggé válását lemérni hivatott – kérdőívek értékelése. A résztvevőknek arra kellett röviden válaszolniuk, hogy a tanfolyam során megismert, elsősorban uniós pályázatok (HEFOP alprogramok, LADER+, INTERREG A, B, Grundtvig 3, Grundtvig 3, valamint az NCA) közül melyikben lát a maga (és szervezete) számára leginkább lehetőséget. A kitöltőknek röviden meg kellett fogalmazniuk a *tematikát*, illetőleg a *problémakört*, amiért a pályázatot kidolgozzák. A következő pontban a program megvalósításával elérendő *célt* kellett megfogalmazni. A továbbiakban a program időtartamát kellett jelezni, majd a bevonandó partnereket (-szervezeteket) és azok szerepét, alapvető feladatát kellett megnevezni. A gondolatsort a program fő célcsoportja(i)nak meghatározása zárta.

A kitöltött kérdőíveket (lényegében projekt-vázlatokat) gyakorlati pályázók – Mihályfi Márta, az MNT főtitkára és Ács Sándorné, a Mezőföld Népfőiskola titkára – elemezték, tanácsokkal szolgálván a pályázati eredményesség feltételeit és fogásait illetően. Nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy az első feltétel a kiíró szándékának pontos megértése; már csak azért is, mert ezzel kell összhangba hoznia a pályázónak a saját célmeghatározását – elsősorban tartalmi, ám szintén nem utolsósorban nyelvi szempontból, a fogalomhasználat EU-s konvencióinak messze-messze megfigyelésével.

Egyszerre két nyelven (angolul és projektül)

Szükséges e ponton azt is megjegyezni, hogy nem (csupán) a pályázati szakzsargon készségi szintű puffogatásáról van szó (bár ez idő szerint is olyan készség, amelynek jobb, ha birtokában vagyunk, mint ha nem), de (szerencsére) nem ez a siker egyetlen záloga. A pályázatbírálók (a brüsszeliek is) annyi rutinos – ám tartalmatlan – frázist olvasnak, hogy szinte hálát éreznek, ha valami konkrétumba botlik a tekintetük.

Néhány kérdőív átböngészése során e sorok írója is rá tudott érezni a hivatásos pályázatosok révedező lelkiállapotára, s maga is friss erőre kapott, amikor egy-egy *pontosan megnevezett tervezett tevékenységre és/vagy célcsoportra* bukkant.

Nyelvtanulás projekt módszerrel

Magyarországon egyelőre igen nehéz bármiféle szakmai képzés tanuló csoportjának összeállítását idegen – akár angol – nyelvi kommunikációs alapismeretek meglétéhez kötni. Különösen igaz ez a civil szférában. Esetünkben is a *szakmai nyelvi készségek fejlesztését* két csoportban kellett végezni. Nyilvánvalóan a kezdő-csoport tanárának jutott a nehezebb feladat – bár *Orbán Zsolt* növendékeinek sem az abszolút nulláról kellett indulniuk, hiszen ha valakinek csak a napjainkban közhasználatú angol szavak halmozát sikerül valami módon rendbe szednie, már akkor is közelebb kerül a nyelvhez, és a javuló érzelmi viszony is közelebb viheti a szisztematikus nyelvtanulás elhatározásához. Jó

Alapozó nyelvi kurzus

A pályázati kiírásokról és feltételekről bővebben a weben...

lenne, ha a továbblépésben is tudnánk segíteni. A haladó csoport munkájáról tudok többet mondani, minthogy mindkét látogatásom alkalmával ennek lehettem részese. Az első pillanattól kezdve megragadott az a szó szoros – és többféle – értelmében is vett „projekt-módszer”, amellyel Czinkotai Renáta tanított. A mindkét nyelvet anyanyelvi szinten beszélő tanár – eredeti szakmáját tekintve – nem tanár. Azonban nem csak az angol nyelvet beszéli anyanyelvi szinten, hanem a brit kultúrában is ugyanígy otthon van, mivelhogy évekig élt az Egyesült Királyságban. S hogy a pályázatok világában is hasonló tájékozottsággal mozog,

annak az a magyarázata, hogy főhivatásaként *fundraiser*ként dolgozik, ami (félleg) magyar fordításban talán *forrásmenedzser*ként hangzik. Tehát azt is mondhatjuk, hogy a haladó csoport tanára hivatásos pályázó.

Ennek megfelelően a haladó csoport szakmai nyelvi képzése (alkalmanként 4 óra) „csupán” annyiban különbözik egy (magyar) anyanyelven zajló pályázati tréningtől, hogy angolul folyik. Mégpedig teljesen életszerű projektek megtervezésével és megfogalmazásával (természetesen a magyar beszéd ennél a csoportnál sem nélkülözhető, de csak akkor szakítja meg a folyamatos angol beszédet, amikor a tanár fenakadást érzél a megértésben; ekkor mintegy zárójelben hangzanak el a magyar kifejezések).

Az első alkalommal erre a segítségre kevesebb szükség volt, minthogy a szóban forgó két projekt vázlata jókora papíron a falra került (mint a PowerPoint prezentációnak valamilyen korábbi verziója). Az egyik projekt a PHARE Access 2003 programba illeszkedő állampolgári-jogi képzés modellje volt, befogadó-állomáson élő menedékkérők számára, a másik pedig az EQUQL 2005 keretében támogatott alapképzése munkanélküli nők részére.

A másik alkalommal nagyobb szükség volt az anyanyelv használatára, mert ekkor már nem csak beszélgetni kellett a már olvasható projektekről, hanem eredeti, innovatív projekteket kellett szabályosan, az EU-s pályázatok nyelvén és logikája szerint megfogalmazni. Így az egyik csoporttag javaslata mellett döntve, *nyugdíjasklubok klubjainak megyei ernyőszerkezete számára terveztünk országjáró programokat az idős emberek életminőségének*

Autentikus tájékoztató a LEADER programról

„Hol láthatók a lokális együttműködés példái?” A kistérségi menedzserek egyelőre inkább globálisan gondolkodnak az együttműködésről

megőrzése érdekében. (Természetesen több javaslat is elhangzott, de ez volt a legkonkrétabb és legéletszerűbb.)

Miután kialakult a projekt vázlata anyanyelven, egyenként, menet közben megkerestük közösen és megjegyez(het)tük a témával kapcsolatos angol kifejezéseket. Ekkor került föl a házra a tető: a pályázati adatlap kitöltése EU-konform angol nyelven.

A következő ilyen komplex nyelvórán már nem vettem részt, de a házi feladatot még én is kézhez vettem. Angol nyelvű szöveget kaptunk a környezetvédelem témaköréből – hogy a szorgalmas(abb)ak figyelmét ne zavarja majd a következő műhelymunka során a „szótárazgatás”, hanem tudjon ki-ki a tervező munkára összpontosítani.

Nyílt fórum, mely nyúltabb is lehetett volna

Az EU-s pályázati technikákkal ismerkedők némi ízelítőt kaphattak az „éles menetből” a képzési programba iktatott „Nyilvános fórum”-on, melyre a kurzus áthelyeződött a balatonszepezdi művelődési házba. A fórum pontos címe ez volt: *Kistérségfejlesztési program és a LEADER Magyarországon – Balatonfelvidéki esettanulmány. Nyilvános fórum a térség képviselőivel.*

A képzési tervnek egyik igen fontos része volt a LEADER bemutatása, hiszen e program egyike azoknak a támogatási rendszereknek, melyek a rurális térségek felzárkóztatását hivatottak segíteni. A „hagyományos” vidékfejlesztési politika korszerűsítése érdekében jött létre ez a *közösségi kezdeményezés*, melynek értelmében egy terület fejlesztési stratégiáját az abban résztvevő önkormányzatokból, a térség vállalkozóiból és civil szerveződéseiből megalakuló helyi *akciócsoport* az ott élők bevonásával állítja össze. Az elkészült stratégia alapján a döntéshozó keretösszeget határozza meg az akciócsoport/munkacsoport számára. Ezt helyi pályázat útján kell a végső kezdeményezettek számára biztosítani. A helyi pályázat lebonyolításáért a Helyi Vidékfejlesztési Munkacsoport a felelős.

Az Unió főleg három típusú kezdeményezést kíván támogatni: *a.) integrált, kísérleti területfejlesztési tervek kidolgozását; b.) vidéki térségek közötti együttműködéseket (régiók közötti LEADER-csoportok közös projektekben való részvételét közös tudásalap és erőforrás felhasználásával a fejlesztési terv megvalósítása végett; c.) hálózatok kiépítését annak érdekében, hogy a program résztvevői kicserélhessék tapasztalataikat, tudásukat, ötleteiket egy információs hálózaton keresztül.*

Miután Nemes Kálmán, a hazai programirányító szervezet képviselője átfogóan ismertette a LEADER-programot, a közép-dunántúli térség Balatonszepezdről nézve két legközelebbi kistérségének menedzsere ismertette – szintén nagy vonalakban – a saját kistérségükre vonatkoztatott programot. Ismertették Balatonfüred valamint Tapolca környékének földrajzi, természeti, társadalmi valamint kulturális adottságait és utaltak az ezekre építhető fejlesztési lehetőségekre és lehetséges modellekre.

A fórum néhány, a környező településekről érkező résztvevőjének megnyilatkozásai is bizonyították, hogy – noha a hivatalos pályázati kiírás még nem került nyilvánosságra – már e kistérségekben is megindultak valamiféle tevékenységek a LEADER keretében. A pályázati technikák elsajátítására nem kevés időt és energiát szánó kurzus-részvevők – mint akik végre valódi nyomra leltek –, élénk érdeklődéssel vetették magukat a konkrét információk után: *hol, kik, mikor, pontosan mit is csinálnak?!* – ám valamennyire is kézzelfogható választ legfőjebb csak a *mit* kérdésre sikerült kapniuk.

Valójában tanulságos volt ez a fórum, egy szempontból azonban alatta maradt a várakozásoknak: valamilyen rejtélyes (?) okból nem volt teljesen nyílt. E képzés szervezőinek – meg még alighanem sok másikénak – találniuk kell a későbbiek során olyan példákat, „demonstrációs anyagokat”, melyeket a pályázati kurzusok résztvevői élőben és szabadon tanulmányozhatnak. Csak így érhetnek célba az Európai Unió támogatási programjai. Meg csak így érhet célba hazánk is: hogy se ma, se holnap ne legyen netó befizetője az Unió költségvetésének.

Trencsényi Imre